

המחקר בקטיף מיכני של פרי הדר

בעקבות רשמי סיור בארצות-הברית

מאת ש. בן-יהושע, המחלקה לאחסון פירות וירקות, מינהל המחקר החקלאי

של ארה"ב, לרסס סוגי מנדרינה שונים באתפון בריכוז קטן, 200—250 ח"מ, כדי לזרז הופעת צבע ולהקל על קטיף ידני. גם בארץ נתקבלו תוצאות מעודדות בנידון זה, בניסויים שנעשו בידי פרופ' מונסליזה וחובריו ובמעבדתנו; אולם עדיין לא הגענו לשלב של המלצות לפרדסנים.

נמצא חומר-הרפיה חדש, שפיתחה חברת Abbott. החומר מצטיין בכך, שהוא גורם פחות נזק לצימוח הצעיר. ממצא זה הוא תרומה חשובה לקטיף מיכני של ואלנסיה, שכן בזמן הקטיף בזן זה — הוא נמצא בלבול. לדאבוננו, כל חמרי ההרפיה שנוסו גורמים נזק לקליפת הפרי; חוץ מאתפון, שאינו גורם לנזק לקליפה, אולם גורם נשירת עלים מזקת עוד לפני שהביא לידי הרפיה מספקת של הפרי. בזמן האחרון, פותחו מספר תכשירים המביאים לידי שחרור אתילן, בדומה לאתפון. על-סמך מחקר במעבדתנו אפשר לקבוע, שאין זה הכרח שכל החמרים מסוג זה יגרמו נשירת עלים מזקת לפני שיביאו לידי הרפית הפרי.

מכל מקום, ההרגשה הכללית בקרב העוסקים בנושא היא, שעדיין רחוקים אנו מאוד מאפשרות של קטיף מיכני של פרי הדר המיועד לשימוש טרי. מומלץ אפוא להוסיף ולעסוק בנושא זה — „על אש קטנה“, כדי לשמור על עדכון עם הנעשה בעולם ולבדוק כל חידוש מבטיח בארץ.

מאמצים רבים הושקעו בפיתוח קטיף מיכני — בארצות-הברית (בקליפורניה ובפלורידה), ובמידה פחותה יותר — באוסטרליה. הקטיף המיכני של פרי המיועד לשימוש תעשייתי — כבר בשלבים הראשונים של יישום מסחרי בפלורידה. מכיון שיותר מ-80% מפרי ההדר במדינה זו מיועד לתעשייה — כבר פועלות שם עשרות מכונות קטיף. אף על פי שיש בנמצא כוח-אדם מתאים לקטיף. המכונות פועלות על בסיס של ניעור העץ; בחלקן על בסיס של ניעור גזע ובחלקן על בסיס של ניעור הבדים המרכיזים של העץ. יחד עם זאת, ההתקדמות ביישום הקטיף המיכני עדיין אטית מאוד, כנראה בגלל העלות המועטה יותר של קטיף ידני.

בפלורידה כבר החלו להכניס לשימוש חומר-הרפיה, ציקלוהכסמיד, כדי להחליש את הקשר בין הפרי לעץ ולהגביר את אחוזי הפרי המנוער מהעץ. השימוש הנרחב בחומר-הרפיה זה חשף מספר חסרונות, שהצבענו עליהם בעבר על-סמך ניסויים בארץ:

1. ריסוס בחומר-הרפיה לעצים בעלי עצמת גדילה מועטה — מביא לידי נשירת עלים במידה כזאת, שנגרם נזק לעץ.

2. הריסוס בציקלוהכסמיד בראשית העונה — מעכב התפתחות צבע תקינה. לעומתו, ריסוס באתפון מזרז את התפתחות הצבע. למעשה מומלץ בפלורידה, לפי ממצאי החוקר ג'אן ממשרד החקלאות